

A Varsói Szerződés tagállamai hadseregeinek csapatgyakorlata

A Varsói Szerződés tagállamai egyesített fegyveres erői jóváhagyott harcalképzési tervének megfelelően a kijelölt csehszlovák, szovjet és magyar csapatok megkezdtek az „Opál 71” elnevezésű harcászati együttműködési gyakorlatot. A gyakorlat a Magyar Népköztársaság Honvédelmi Minisztériuma vezetésével terv szerint folyik.

Egy hónap múlva kezdődik az új tanév

A javítóvizsgákról és a pótbeíratásokról

Az 1971/72-es oktatási év kezdetéig már csak egy hónap van hátra. Mivel nem minden diák fejezte be sikerrel előző tanévi tanulmányait, vannak, akik nem tölthetik teljesen zavartalanul a nyári vakációt: később kell a javítóvizsgára — feltéve, hogy csak egy vagy két tárgyból buktak meg. Ezt segítő, az iskolákban hamarosan megkezdődnek a korrepetálások. Ennek keretében azok a pedagógusok foglalkoznak a

diákokkal, akiknek tantárgyaiból nem felelt meg a követelményeknek.

A javító- és osztályozóvizsgákat az általános és a középiskolákban — az előző évek gyakorlatának megfelelően — az idén is augusztus utolsó hetében bonyolítják le. Ezek pontos idejét az igazgatók határozzák meg és az iskola hirdető tábláján is közzéteszik. A vizsga idejéről és az ezzel kapcsolatos tudnivalókról az iskolák értesítik a tanulókat. Az a diák, aki a javítóvizsgát indokolatlanul elmulasztja, tanulmányait csak osztályismétléssel folytathatja.

A javítóvizsgákat követően, a tanévnyitó ünnepség előtti munkanapon — augusztus 31-én — lesznek a pótbeíratások. Ez azokat a tanulókat érdekli, akik a júniusban valamilyen okból nem íratkoztak be.

A pedagógusok számára a nyári szünet augusztus utolsó hetében ér véget: a tantestületi kollektívák tagjainak augusztus 24-én kell „bevonulniuk” az iskolákba, hogy elvégezzék a tanév előkészítésével kapcsolatos feladatokat. A tanévnyitó értekezletet ugyancsak augusztus utolsó hetében, az igazgató által megjelölt napon tartják, mind az általános, mind a középiskolákban. A tanévnyitó ünnepségek szeptember 1-én lesznek ország-szerte.

Öröm a Dáni utcában

Az öregek Dáni utcai napközi otthonában ugyancsak mozgalmas az élet az utóbbi napokban. A múlt héten látták vendégül a Baranya megyei szociális otthon lakóit, tegnap délután pedig ismét kedves látogatókat fogadtak. A Szegedi Nyomda dolgozói nem jöttek üres kézzel, értékes ajándékkal lepték meg az otthonban lakó, mintegy 40 idős asszonyt. És nem is akármivel: a vállalat 33 szocialista brigádja az összegyűjtött pénzből varrógépet vásárolt.

A közel 40 nagymama, dédmama korú asszony meglehetősen hallgatólagosan dr. Czina Mihálynak, a kerület főorvosának szavait, majd Kókai Gyulát, a nyomda partitkárát, aki arról beszélt,

milyen szeretettel készültek erre a napra a nyomda dolgozói. A varrógépet Vincze György igazgató adta át az otthon lakóinak. A vállalat dolgozói már nem idegenként ülték a megterített asztalnál, ugyanis két évvel ezelőtt a nyomda raktárát alakították át az idős emberek hajlékává a tanács segítségével, és több vállalat dolgozóinak társadalmi munkájával.

Az igazán értékes meglepetés, azután a kávé, a torta és a hűsítő ital. Erdei Béla, a SZOTE citerazenekarának tagja feleltette a néniakkal, bácsikkal a nehezen elviselhető hőséget.

Ch. A.

az egyensúly az utóbbi hónapokban inkább az utóbbiak javára billent. Az irányzatot nem cáfolja az, legfeljebb még összetettebbé alakítja, hogy időközben kötődtek meg az új szovjet-egyiptomi szerződés, mert ez, ha belső célok elérésére is, de külpolitikai törekvéseket támogat, az egyiptomi belső osztályviszonyok egyelőre nem tisztázódottak.

Ezeket az ellentmondásokat észlelte a nyugati tábor is — mindezekelőtt az Egyesült Államok —, hacsak nem járult hozzá akár közvetve kialakulásukhoz és kiegyensúlyozáshoz. A Kissinger-féle agytrósz, amely illúziótlannul szemléli az erőviszonyokat, azzal számolt vetett, hogy a Szovjetunió földközi-tengeri jelenléte, növekvő érdekeltisége az Indiai-óceán térségében is befejezett tény, s ezen csak erőkonfrontációval lehetne megkísérlni változtatni. A hatalmi-katonai erőviszonyok pedig olyanok, hogy ilyen konfrontáció rendkívül messzemenő következményeket hozhat. Marad tehát a belső befolyásolás, az egyes arab országokból belülről működtetni olyan társadalmi erőket, amelyek jobbratolást biztosíthatnak.

Arra nem kell semmi különösebb és nyomósabb bizonyíték, hogy Huszszajn jordániai király rendszerére mennyire hat az Egyesült Államok, az ismert tények annyira kézenfekvőek. A palesztinai gerillák fölszámolása nagyon valószínűen külső támogatásra történt, és ismerve ennek a gerilla-mozgalomnak belső ellentmondásos természetét, még csak azt sem lehet teljesen kizárni, hogy belülről is működtek kívülről serkentett és támoga-

tott önkívadlós erők. Bonyolultabbá válik azonban a dolog, ha Szudánhoz közelítünk, hiszen itt egy magát forradalmának nevező hatalmi csoport számolja föl véresen azokat, akik az antiimperialista forradalomnak legkövetkezőbb támogatói lehetnek. Könnyű lenne azzal érvelni, hogy a történelemben sok forradalom volt már, amely végső képen kialakulásaig a shakespeare-i drámák sorozatát élte át — erre hivatkozik a XIX. század Európáját földékező André Fontaine a Le Mondeban. Itt azonban van egy külső szereplő is, amely ilyen minőségben lépett föl néhány napra a marokkói válságban is, az észak-afrikai Líbia. Alihanem Kadhafi ezredes rendszerének aktivitása nélkül nem így alakult volna a szudáni válság, ahogyan alakult, hiszen abban közvetlen része volt, hogy a hetvenkét éves forradalmárok két vezetője az akasztófa alá került.

Milyen ország ez a Líbia, amely ugyancsak forradalmának nevezi magát, milyen erők előmozdítója hallatlanul serény aktivitásával a mai arab világban? Erre a kérdésre rendkívül nehéz válaszolni, még a helyzetet alapvetően ismerő olasz lapok is óvatossá. Kadhafi és tisztjei a modern világ egyik legmegalapozottabb monarchiáját döntötték meg, és ezzel együtt hallatlanul került birtokukba. Líbia olajjöveldelme horribilis összegeket tesz ki, előlött a hatalmon levő tiszt csoport rendelkezik. A közelmúltban több hónapos tárgyalás után ez a jöveldelme jelentékenyen növekedett is, a nyugati olajmonopóliumok szinte zokszó nélkül kifizet-

Az állami költségvetés egyensúlyáról

Tájékoztató a Pénzügyminisztériumban

Filipszky Zoltán, a Pénzügyminisztérium főosztályvezetője hétfő délután sajtótájékoztatót tartott, amelyen az állami költségvetés egyensúlyát érintő kérdéseket elemezte.

Elmondotta, hogy a Pénzügyminisztérium részletesen felmérte a költségvetési egyensúly különféle problémáit, a költségvetés deficitjének okait. Rámutatott, hogy a problémák nem újként jelentek meg, hanem a költségvetés 1950 és 1967 között a költségvetés mögött olyan feszültségek húzódtak meg a gazdasági életben, mint a fejlődés nagyfokú egyenlensége, a beruházások nem kielégítő hatékonysága, a készletek nagymérvű felhalmozódása, a fogyasztás és a felhalmozás arányának gyakori és erőteljes ingadozása, a népgazdaság külső egyensúlyának romlása. Az irányítás akkori rendszeréhez kapcsolódó pénzügyi mechanizmus azonban nem volt alkalmas a feszültségek jelzésére. Az állami költségvetésben bevételeknek számolták el ugyanis a készletek értékében levő jövedelemrészeket is, holott azok a társadalom számára tényleges hasznát nem jelentették.

A gazdaságirányítási rendszer továbbfejlesztésén belül a pénzügyi mechanizmus gyökeres megváltoztatásának egyik fontos célja volt és ma is az, hogy a mechanizmus egyes elemei valójában tükrözzék a gazdasági élet tényleges helyzetét.

A költségvetés jelenlegi helyzetében tehát a reform előtt kialakult, de maig sem megoldott egyensúlyi problémák fejeződnek ki. A reform bevezetése óta a társadalmi-gazdasági életben számos eredményt értünk el. A termelés összetételben és időbelileg jobban alkalmazkodik a szükségletekhez, a nemzeti jövedelem gyorsabban nő, mint a teljes termelés, mert a ráfordítás kisebb és a készletnövekedés is lelassult. A lakossági vásárlóerő gyors növekedése ellenére is fokozatosan javult az árukiálat. A költségvetési bevételek viszonylag gyors ütemben nőttek, ugyanakkor azonban a kiadások még ezt is meghaladták. 1968 óta az állam tudatosan vállalta a költségvetési hiányt, hogy ezzel biztosítsa a zavartalan átmenetet az új gazdaságirányítási rendszerre. Az állam jelentős részt vállalt olyan

termelő beruházások finanszírozásában, amelyeket az új irányítási rendszerben a vállalatoknak saját alapjaikból vagy kölcsönforrásból kellene megoldaniuk. Míg a beruházásoknak csaknem 50 százaléka került vállalati hatáskörbe, a költségvetés finanszírozási terhe csak 25 százalékkal csökkentek. A felhalmozási kiadások számított csökkenése nem következett be. 1969-ben és 1970-ben változatlanul a költségvetési kiadások 21—22 százaléka szolgált felhalmozási célt.

1968-ban a termelői árrendezésnél az állam támogatta a vállalatokat abban, hogy bevételeik fedezzék kiadásukat és nyereségük is legyen. Azzal számoltak, hogy ezek a támogatások viszonylag nem hosszú idő múlva csökkennek, ez azonban nem következett be a várt mértékben. Ez abból adódik, hogy

a munka szervezetsége és a gazdálkodás nem javult a kívánt mértékben.

Növekvő terhet jelentenek az állami költségvetésnek az árak stabilitását célzó kiadások is. 1969 és 1971 között körülbelül 5 és fél milliárd forinttal járult hozzá az állam ahhoz, hogy a tökéletesen tapasztalható infláció ne gyűrűzzék tovább a belföldi árakban, s védjék a hazai fogyasztói árakat. Igaz ugyan, hogy ezeknek a támogatásoknak egy része nyereségadó formájában visszatért az államnak, de ennek leszámítása után is mintegy 4 milliárd forint többletterhet jelentett 1969 és 1971 között.

az árak stabilizálásának támogatása.

A költségvetésben tapasztalható feszültségeknek — mint mondtam — legalábbis két alapvető oka van, mégpedig az, hogy lassan nő a hatékonyság, és túlmerítettek a kiadások. A beruházási piacon a kínálatot tartósan és nagymértékben meghaladó kereslet a többi között azzal jár, hogy a beruházások tervezett határideje eltolódik, a befejezetlen állomány növekedése pedig késlelteti a költségvetési bevételeinek gyarapodását. Általában fekezi a hatékonyság növekedését és lassítja a bevételek gyarapodását az a kényszerhelyzet is, hogy a gazdaságosan dolgozó vállalatoktól a nem gazdaságosan dolgozó vállalatokhoz kell átcsoportosítani a jövedelem jelentős részét. További probléma, hogy

nem érvényesül megfelelően az árak orientáló szerepe.

Az árak indokolatlanul nagymérvű rugalmatlansága a feszültségek feloldása helyett előidéz a megoldást.

A költségvetési helyzetet gazdasági és társadalmi okok nagy mértékben meghatározzák. Ugyanakkor a jövőhagyása után költségvetésben még év közben is szükségképpen születnek különféle döntések, amelyek többéltáddal járnak, és ezek fedezésére tartalékok már nem állnak rendelkezésre. A költségvetés egyensúlyi problémáinak megoldása tehát nem egyszerű feladat, csak fokozatosan és hosszabb idő alatt lehet a területen eredményeket elérni.

A költségvetési egyensúly javítása mégis mulhatatlanul szükséges, mert ennek hiánya a társadalom közérzetét zavarja, és ha belátható időn belül a feladatot nem oldják meg, úgy későbbi ellentmondások intézkedésekre kényszerülhetnek az állami szervek. Ezért

az 1972. évi népgazdasági terv és az állami költségvetés összeállításának mosi folyamatban levő munkái során egyik legfontosabb feladat az egyensúlyi viszonyok javítása.

A feladat nemcsak és nem elsősorban a felhalmozási és a társadalmi, s a lakossági fogyasztási vásárlóerő szabályozása. Legfőképpen az a cél, hogy a társadalmi munka hasznossága javuljon. Ami a beruházási piac közismert feszültségeit illeti, szükség van visszaszorító intézkedésekre is. Ezt már korábban felismerték és ezért módosították 1971-ben a jövedelemszabályozást, ami az adóterhek 3—4 százalékos emelését és a decentralizált fejlesztési források szűkítését jelentette, ez azonban csak az egyik szükséges intézkedés volt. Mulhatatlanul szükséges, hogy a központi forrásból finanszírozott, 1972-ben vagy azután kezdődő beruházásokat felülvizsgálják, s ha szükséges, elhalasszák vagy átutemezzék, mégpedig oly mértékben, hogy megfelelő fedezetet biztosítsanak előre nem becsülhető, de addigi gyakorlat alapján mégis valószínűsíthető költség-túllépésekre a beruházásoknál. Ezért tételesen felül kell vizsgálni a központi fejlesztési célkitűzéseket. Az előkészítés-kivitelezés korai szakaszában levő, továbbá

az 1972. évi kezdésre előirányzott központi döntési beruházások egy részét átútemezni, esetleg törölni kell.

A költségvetés jövő évi felhalmozási terheit oly módon is mérsékelni kell, hogy nem vesznek figyelembe újabb igényeket beruházások támogatására vagy kölcsönök visszafizetésének elhalasztására. A jövőben gyorsabban kell csökkenteni azokat az összegeket, amelyekkel az állam a vállalatok különféle veszteségeit téríti meg. Következésképpen fel kell lépni a különböző oldalakról érkező nyomással ellen: sem indokolatlan bérpreferenciákat nem szabad nyújtani, de olyan támogatást sem nyújthat a jövőben az állam, amelyeket a vállalatok az árvaltozásokból származó nyereségekcsökkenés kiegyenlítésére kérnek.

Az árak stabilitását érintő kérdésekben differenciáltan, a társadalmi, gazdasági követelmények mérlegelésével célszerű dönteni.

Az árszínvonal stabilitása társadalom-politikailag helyes követelmény.

Mégis figyelembe kell venni, hogy a mereven értelmezett stabilitásnak negatív következményei is vannak. Sok esetben növelik a költségvetési kiadásokat, s ily módon lényegében a konkrét ármozgások közömbösítése ellenére sem küszöbölik ki az általános áremelkedések veszélyét. A közgazdaságitag indokoltnál alacsonyabb árak a kereslet növekedését, az árszorítás terheinek és feszültségeinek a felhalmozását, felerősödését idézik elő. A termelő szférában következetesen nagyobb terhet kell engedni a világpiaci értéktételnek, a fogyasztói árak esetén pedig az élelmiszerárak stabilitásán túl a tervezett realér-növekedés betartásának megfelelően kell szabályozni az ár-alakulást.

Befejezésül arról szölt, hogy a társadalmi közös fogyasztás 1972-ben realértékben nem növekedhet gyorsabban, mint a nemzeti jövedelem. Ennek betartása minden területen gondos elemzést és megalapozott tervezést kíván. Elengedhetetlen, hogy a költségvetésből gazdálkodó szervek társadalom- és gazdaságpolitikai szempontból rangsorolják igényeiket. A költségvetési javaslatok felülvizsgálatait is szigorítani kell, s az előirányzatokat a lehetőségekhez kell igazítani.

Magyar—szovjet vaskohászati tárgyalások

F. D. Voronov, szovjet vaskohászati miniszterhelyettes vezetésével hétfőn, tegnap szovjet delegáció érkezett hazánkba, a magyar—szovjet vaskohászati gazdasági és műszaki-tudományos együttműködési állandó munkacsoport 6. ülésére. A tanácskozáson megvitatják a közös tudományos kutatások soron következő feladatait, tárgyalnak műszaki dokumentációk kölcsönös átadásáról, továbbá szakemberek tapasztalatcseréjéről. (MTI)

ték a magasabb árat. Erősen tartja magát az a hír, hogy az Egyesült Államok nem nehezményezte a líbiai követeléseket, sőt a háttérben bátorította is állítólag őket, mert számára különösebb terhet nem jelent az ár-emelés, viszont nehézségeket okozott a nyugat-európai partnereknek. Ezt megelőzően Kadhafi Tunéziában tett látogatásakor kapcsolatot teremtett amerikai személyiségekkel, és a két ország viszonya a lényeges javulás útján van.

A nagy olajjöveldelme birtokában Líbia tiszt csoportja meghatározó szöveghez jutott az arab ügyekben. Nagy mennyiségben repülőgépeket vásárolt Franciaországtól, ezt a híreket szövegét is fogja osztani, és igényt tart az arab politika alakítására. Kadhafi szenvedélyes nasszerista, abban az értelemben, hogy az arab egységet szorgalmazza, miközben ez az eszme más országokban — így Egyiptomban is — teret vesz, az új fejleményekre inkább a nemzeti megszilárdulás vágya jellemző. A megvalósítás szakaszában levő egyiptomi—szíriai—líbiai—szudáni négyes szövetséget is Kadhafi sietette. A líbiai államfő portréjához azt is ismerni kell, hogy bigottan vallásos, és szélsőségesen kommunistaellenes.

Túlás lenne persze, az arab világ rendkívül szövevényes belső ügyeit most azzal leegyszerűsíteni, hogy mindegyre csak Líbiában keresünk magyarázatot. A szálak lényegesen kusztabbak. De lehetetlen nem észrevenni a társadalmak belső jobbrafordulását, amivel a nemzetközi bonyodalmak magyarázhatók.

Várkonyi Tibor